



Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

ZPRÁVA O ČINNOSTI 2024

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

Náměstí 14. října 801/12

150 00 Praha 5

Telefon: +420 257 10 4404

Datová schránka: ifi6zut

Email: iksp@iksp.justice.cz

Web: www.iksp.cz

Facebook: www.facebook.com/kriminologie



Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

ZPRÁVA O ČINNOSTI 2024



OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	6
IKSP V ROCE 2024	8
Kdo jsme	9
Vize a cíle	9
Hodnocení odborné činnosti IKSP	10
Rok 2024 v událostech	11
Rok 2024 v číslech	13
VÝZKUMNÁ ČINNOST	14
Střednědobý plán výzkumné činnosti 2024–2028	15
Plnění výzkumných úkolů v roce 2024	18
TRANSFER VÝZKUMNÝCH POZNATKŮ	20
Analýzy a podklady zpracované na základě zadání Ministerstva spravedlnosti ČR	21
Analýzy a podklady zpracované na žádost dalších subjektů	23
Prezentace výzkumných poznatků na odborných akcích	26
Publikační činnost	27
Činnost v odborných společnostech a orgánech	28
Mediální komunikace a PR	30
Přednášková, pedagogická a lektorská činnost	30
Konzultační a recenzní činnost	31
KONTAKTY	32

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení zájemci o kriminologický výzkum,

dovolujeme si Vám předložit Zprávu o činnosti Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP), jediného pracoviště v ČR, specializovaného na výzkum v oblasti kriminologie a trestní justice, za rok 2024. Kromě udržování a rozvíjení kvality výzkumné činnosti jako podstaty naší existence se snažíme své výsledky a informace o naší činnosti zprostředkovávat formou, která bude stále uživatelsky přívětivější a srozumitelnější i pro širší veřejnost. Proto jsme i letos poněkud obnovili podobu Zprávy tak, aby byla ještě přehlednější a svým obsahem i rozsahem pro čtenáře lépe uchopitelná. Jde to ruku v ruce se spuštěním nových webových stránek IKSP v loňském roce, kde přinášíme aktuální, přehledné a podrobné výstupy z naší odborné činnosti, takže Zpráva již bude moci nadále sloužit obvyklému účelu dokumentů tohoto typu, tedy představovat určitý sumář nejvýznamnějších aktivit dané instituce v příslušném roce.

Rok 2024 byl šedesátým čtvrtým rokem existence IKSP (takže si mimochodem letos připomínáme jeho půlkulatiny) jako resortní výzkumné organizace, zřízené Ministerstvem spravedlnosti. Byl to zároveň rok v jistém smyslu iniciační, protože šlo o první rok trvání Střednědobého plánu výzkumné činnosti IKSP na období 2024–2028, a realizace Rozvojového rámce (koncepte rozvoje výzkumné organizace) IKSP na období 2024–2028. Předkládaná Zpráva shrnuje způsob, jakým jsme se v uplynulém roce vypořádali se zahájením nových výzkumných úkolů, ale také jak probíhaly postprojektové aktivity výzkumných úkolů již ukončených, jak jsme plnili další povinnosti ve vztahu k našemu zřizovateli a k České republice, a jak jsme šířili vědecky podložená fakta z oblasti kriminologie a trestní politiky prostřednictvím

publikační, přednáškové a pedagogické činnosti či mediálních výstupů. Doufám, že nová podoba Zprávy umožní snazší orientaci v jednotlivých oblastech odborné činnosti našeho Institutu.

Závěrem úvodního slova mi dovoluňte poděkovat všem našim externím spolupracovníkům za jejich součinnost, bez níž by řadu výzkumů nebylo možno vůbec realizovat, naší Vědecké radě za podporu, připomínky a náměty k naší práci, našemu zřizovateli za respektování role kriminologického výzkumu při tvorbě a realizaci trestní politiky, a především všem mým kolegům v IKSP za jejich každodenní práci v oboru, který klade vysoké nároky a nabízí pouze nejisté uspokojení.

Petr Zeman
ředitel IKSP

IKSP V ROCE 2024

KDO JSME

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP, Institut) je výzkumnou organizací v resortu Ministerstva spravedlnosti ČR, které je jeho zřizovatelem. Jeho postavení, činnost a struktura jsou upraveny Statutem Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, vydaným Instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. j. IKSP 202/2014 ze dne 20. 6. 2014. Institut se zabývá výzkumnou a analytickou činností v oboru kriminologie, penologie, viktimologie, trestního práva, trestní a bezpečnostní politiky. Kromě svého Statutu vychází ve své činnosti především z rozvojových programů IKSP a ze střednědobých plánů výzkumné činnosti.

VICE A CÍLE

Hlavním cílem činnosti IKSP je přispívat výzkumnou, teoretickou, analytickou, publikační a další činností k tvorbě kvalitní legislativy a k formulování trestní a sankční politiky, založené na vědeckých poznatcích a zaměřené na účinnější kontrolu kriminality. S využitím kriminologických metod a postupů realizujeme výzkum v oblasti trestní justice, bezpečnostní politiky, účinnosti trestní legislativy, kontroly kriminality prostředky represe a prevence, projevů a příčin kriminality a souvisejících sociálně patologických jevů, včetně aspektů penologických, penitenciárních a viktimologických.

Výsledky výzkumné a analytické činnosti poskytujeme zejména resortu spravedlnosti (Ministerstvo spravedlnosti ČR, soudy, státní zastupitelství, Probační a mediační služba, Vězeňská služba ČR, Justiční akademie), ale spolupracujeme i s dalšími

státními či veřejnými institucemi a organizacemi (Úřad vlády ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Policie ČR, Parlament ČR, vysoké školy atd.) a s neziskovým sektorem. V souladu se Statutem zveřejňujeme a šíříme výzkumné poznatky z dané oblasti prostřednictvím publikační, přednáškové, pedagogické, konzultační a expertní činnosti.

Dlouhodobý strategický přístup Institutu pro kriminologii a sociální prevenci k navrhování a účasti na výzkumných projektech vychází z neustálého monitorování vývoje kriminality, sociálně patologických jevů a trendů v oblasti trestní a bezpečnostní politiky. Na základě této analýzy jsou formulovány hlavní směry výzkumu, které jsou dále upřesňovány prostřednictvím konzultací s hlavními uživateli výzkumných výsledků. Po vymezení výzkumných potřeb těchto uživatelů a stanovení priorit jsou pak formulovány konkrétní výzkumné úkoly. Po jejich projednání ve Vědecké radě IKSP jsou následně předkládány vedení Ministerstva spravedlnosti a po schválení transformovány do konkrétních výzkumných projektů. Koncepce rozvoje IKSP je popsána v [Rozvojovém rámci na období 2024-2028](#).

HODNOCENÍ ODBORNÉ ČINNOSTI IKSP

Vnější hodnocení kvality odborné činnosti IKSP probíhá ve třech rovinách:

- Řádné plnění úkolů ze střednědobých plánů výzkumné činnosti IKSP, jakož i dalších úkolů, vyplývajících z postavení resortního výzkumného pracoviště, kontroluje a hodnotí zřizovatel IKSP, Ministerstvo spravedlnosti ČR.
- Celková vědecká úroveň výzkumné činnosti IKSP podléhá kontinuálnímu hodnocení ze strany Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), v jehož rámci jsou výsledky IKSP srovnávány s výsledky ostatních výzkumných organizací v ČR, včetně univerzit a pracovišť Akademie věd ČR.
- Výsledky IKSP v oblasti bezpečnostního výzkumu jsou dále hodnoceny Ministerstvem vnitra ČR jako poskytovatelem institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace a účelové podpory v oblasti bezpečnostního výzkumu ČR.

Tripartitní jednání zástupců odborných panelů, poskytovatele a zástupců Rady pro výzkum, vývoj a inovace, které proběhlo v roce 2024, hodnotilo výzkumné výsledky IKSP za rok 2023 opět na úrovni BREZ (druhé nejlepší hodnocení). Toto hodnocení je určeno instituci vyrovnané kvality s výbornými výsledky výzkumu, dostatečným inovačním potenciálem a/nebo významnými výsledky aplikovaného výzkumu.

Zároveň jsme v roce 2024 obdrželi zprávu evaluačního panelu Ministerstva vnitra ČR jako poskytovatele institucionální podpory na dlouho-

dobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, hodnotící výsledky IKSP a naplnění našeho Rozvojového programu na období 2017–2023. Hodnocení činnosti a fungování IKSP za celé uvedené období bylo stanoveno na celkové úrovni B, tedy jako instituce vyrovnané kvality s výbornými výsledky výzkumu, dostatečným inovačním potenciálem a/nebo významnými výsledky aplikovaného výzkumu, jejíž výsledky odpovídají účelu zřízení.

Zpětnou vazbu na výsledky naší činnosti poskytují také reakce ze strany domácí i mezinárodní odborné komunity, ať již se jedná o zástupce pracovních orgánů, jichž je IKSP členem, představitel odborných společností, pracovníky složek systému trestní justice a souvisejících resortů, či akademické obce. Významnou roli při plánování výzkumné činnosti IKSP a hodnocení jejích výsledků má Vědecká rada IKSP, složená z předních odborníků teorie i praxe relevantních oborů, jež je poradním sborem ředitele IKSP.

IKSP má také zaveden interní systém řízení kvality výzkumné činnosti. Systém zajišťuje zachování vysoké úrovně kvality odborné činnosti IKSP v celém procesu přípravy, realizace a hodnocení výzkumných úkolů (výběr témat, sestavování týmů, příprava projektů, průběžná kontrola plnění, vnitřní oponentura projektů a výzkumných nástrojů, vnější i vnitřní oponentura výstupů, mechanismus transferu výzkumných poznatků do praxe, závěrečné vyhodnocení splnění výzkumných úkolů z daného střednědobého plánu výzkumné činnosti).

ROK 2024 V UDÁLOSTECH

Na začátku roku 2024 byl náměstkem ministra spravedlnosti oficiálně schválen [Střednědobý plán výzkumné činnosti IKSP na období 2024–2028](#).

V souladu se Střednědobým plánem bylo Oponentní radě IKSP předloženo pět nových výzkumných projektů. Po zpracování připomínek, včetně posouzení etických aspektů výzkumu, byly projekty zahájeny dle harmonogramu.

Poskytovali jsme podporu jednotlivým pracovištím Ministerstva spravedlnosti ČR a dalším domácím i zahraničním relevantním institucím, orgánům a organizacím v podobě připomínek, informačně-analytických podkladů, vyjádření apod. V roce 2024 bylo zpracováno cca 60 těchto oficiálních podkladů.

V rámci zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality jsme pravidelně informovali a prezentovali výstupy z našich výzkumných projektů (celkem 5 samostatných prezentací).

Obdrželi jsme zprávu evaluačního panelu Ministerstva vnitra ČR, hodnotící výsledky IKSP a naplnění našeho Rozvojového programu na období 2017–2023. Hodnocení činnosti a fungování IKSP za celé uvedené období bylo stanoveno na celkové úrovni B. Tripartitní jednání zástupců odborných panelů, poskytovatele a zástupců Rady pro výzkum, vývoj a inovace, které proběhlo v roce 2024, hodnotilo výzkumné výsledky IKSP za rok 2023 opět na úrovni BREZ (druhé nejlepší hodnocení).

V druhé polovině roku jsme uspořádali dva odborné workshopy v Praze Na Květnici – jeden s tématem dětí mladších 15 let v systému soudnictví ve věcech mládeže, druhý na téma reintegrace osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody. Oba workshopy se setkaly s velkým zájmem i ohlasem.

V prosinci jsme uspořádali tradiční Setkání kriminologů a spolupracovníků IKSP, na kterém byla odborná část věnována aktuálnímu úsilí o oficiální formulaci principů trestní politiky v ČR.

V zájmu zvýšení kvality řízení výzkumné činnosti IKSP byl v roce 2024 zaveden nový prvek v práci interního orgánu IKSP. Složení Oponentní rady IKSP je při posuzování předložených dokumentů (tj. v roce 2024 hlavně výzkumných projektů) posíleno o ad hoc člena, který se specializuje na problematiku projednávaného materiálu.

V dubnu 2024 proběhlo jednání Vědecké rady IKSP, která je poradním sborem ředitele Institutu. Je složená z externích odborníků z teorie i praxe relevantních oborů a jejím úkolem je projednávat zásadní otázky činnosti a vědeckého rozvoje Institutu, včetně střednědobých plánů výzkumné činnosti, a vyjadřovat se k odborným poznatkům a doporučením pro praxi.

V rámci tzv. akademických pátků (interních seminářů výzkumných pracovníků IKSP) jsme se setkávali a diskutovali se zástupci institucí a organizací, zabývajících se kriminalitou a souvisejícími sociálně patologickými jevy a vzájemně informovali o poznatcích a zkušenostech z vlastních výzkumů (včetně vývoje v oblasti metod a technik kriminologického výzkumu).

V souladu s našim Statutem jsme přispívali k šíření vědeckých poznatků a informací z oblasti kriminologie a trestní justice prostřednictvím vystoupení na odborných fórech a zveřejňováním naší práce v odborných časopisech, sbornících, knihách atd., včetně vydávání vlastní edice.

Obměnili jsme dosavadní podobu našich tradičních ročních analýz trendů kriminality v ČR. Namísto souhrnné monografie jsou aktuálně jednotlivé kapitoly původního formátu zveřejňovány průběžně a samostatně. Cílem je uživatelské vylepšení, efektivnější využití potenciálu jednotlivých kapitol a plánované zvýšení aktuálnosti analyzovaných údajů.

Podíleli jsme se na přípravě budoucích odborníků v oblasti trestní justice a prevence sociálně patologických jevů a dále na profesním vzdělávání zástupců složek justice, vnitra i dalších resortů či profesních skupin pedagogickou či lektorskou činností na relevantních vysokých školách a resortních vzdělávacích institucích. Výzkumná pracovnice IKSP působila jako soudní znalkyně se specializací kriminální psychologie.

Podrobnější výčet našich aktivit v roce 2024 následuje v dalších částech této Zprávy o činnosti.

ROK 2024 V ČÍSLECH

13 výzkumných úkolů schválených
v rámci nového Střednědobého plánu
výzkumné činnosti 2024–2028

5 nově zahájených výzkumných projektů

30 zpracovaných podkladů pro
Ministerstvo spravedlnosti ČR

34 zpracovaných podkladů
pro ostatní subjekty

2 odborné workshopy IKSP a 1
diskusní setkání kriminologů
a spolupracovníků IKSP

48 příspěvků a aktivních účastí
na odborných akcích v ČR

19 příspěvků a aktivních účastí na
odborných akcích v zahraničí

17 odborných článků a textů

3 nové odborné knihy

Členství v **51** odborných
společnostech a orgánech

Působení na **8** vysokých školách

VÝZKUMNÁ ČINNOST

STŘEDNĚDOBÝ PLÁN VÝZKUMNÉ ČINNOSTI 2024–2028

Odborná výzkumná činnost IKSP je realizována na základě střednědobých plánů výzkumné činnosti, které vycházejí zejména z vládních, resortních či meziposortních koncepčních dokumentů v oblasti trestní politiky a vnitřní bezpečnosti, jakož i z podnětů od hlavních uživatelů výsledků činnosti Institutu. Střednědobé plány jsou zpracovávány na několikaleté období a schvalovány Ministerstvem spravedlnosti.

V lednu 2024 byl náměstkem ministra spravedlnosti ČR schválen nový [Střednědobý plán výzkumné činnosti na období 2024–2028](#). Plán vymezuje základní tematické okruhy výzkumu a obsahuje konkrétní výzkumné úkoly na následujících pět let. Střednědobý plán byl zpracován po konzultacích se zřizovatelem a klíčovými spolupracujícími subjekty, kterými jsou Ministerstvo spravedlnosti ČR, Nejvyšší soud, Nejvyšší státní zastupitelství, Probační a mediační služba, Vězeňská služba ČR a Policie ČR. Využity byly rovněž náměty Vědecké rady IKSP, poznatky z oblasti kriminologického výzkumu v zahraničí, a také dlouholeté zkušenosti výzkumných pracovníků IKSP s identifikací aktuálních, potenciálních a/nebo závažných problémů, které budou v příštích letech vyžadovat bližší zkoumání.

5 tematických okruhů výzkumu pro období 2024–2028:

1. Možnosti snižování kriminální recidivy a vězeňské populace
2. Vyhodnocování účinnosti intervencí v oblasti trestní justice
3. Viktimologický výzkum
4. Kontinuální monitoring a analýza vývoje kriminality a sankční politiky
5. Vnímání trestní politiky, kriminality a její prevence

Možnosti snižování kriminální recidivy a vězeňské populace

Česká republika čelí dlouhodobě problémům spojeným s vysokou mírou kriminální recidivy i vysokým počtem odsouzených, kteří vykonávají trest odnětí svobody. Index vězněných osob v přepočtu na počet obyvatel je výrazně nad průměrem zemí EU. Řešení této situace, které by se mělo následně promítnout do snížení celkové kriminality, bude vyžadovat řadu systémových opatření a změn. Jejich příprava a rozvoj se neobejde bez vědecky ověřených poznatků o tom, jaké individuální i společenské faktory sehrávají v životě pachatelů klíčovou roli z hlediska zahájení, pokračování i ukončení kriminální kariéry. Zároveň je nutno zkoumat i možnost budoucího většího využití nových přístupů k řešení trestné činnosti, jako jsou např. intervence s prvky restorativní justice, nebo konsenzuální způsoby vyřizování trestních věcí (dohoda o vině a trestu, institut prohlášení viny apod.).

Vyhodnocování účinnosti intervencí v oblasti trestní justice

Jedním ze stěžejních principů moderní a racionálně pojaté trestní politiky jedenadvacátého století je důraz na uplatňování pouze takových trestů, opatření či nápravných programů (včetně např. konsenzuálních způsobů vyřizování trestních věcí), které mají prokazatelný účinek na omezování kriminality. Výzkumy zaměřené na efektivitu aktuálně uplatňovaných intervencí poskytují v tomto směru ničím nenahraditelnou zpětnou vazbu, a to jak pro instituce odpovědné za formování a rozvoj trestní politiky, tak pro samotné orgány činné v trestním řízení, stejně jako další organizace, které se na systému zacházení s pachateli a oběti trestných činů podílejí.

Viktimologický výzkum

Výzkumy obětí jsou tradičně považovány za nejspolehlivější způsob, jak proniknout do oblasti latentní kriminality a získat ucelenější obraz o reálném zasažení populace trestnou činností. Údaje, které o kriminalitě a jejím rozsahu, struktuře a vývoji poskytují oficiální statistiky, jsou totiž výrazně zkresleny řadou různorodých faktorů. Viktimologické výzkumy navíc věnují soustavně pozornost i významným tématům, jako jsou potřeby obětí, fungování systému jejich podpory nebo možnosti uplatňování jejich práv v rámci trestního řízení a principů restorativní justice při řešení následků kriminálních skutků. V té souvislosti lze odkázat i na mezinárodní/evropský rozměr výsledků viktimologických výzkumů, např. na současné úsilí o revizi a aktualizaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu.

Kontinuální monitoring a analýza vývoje kriminality a sankční politiky

Cenné a potřebné informace o kriminalitě a opatřeních přijímaných na její kontrolu je možno získat z řady zdrojů. Mají-li ale sloužit jako spolehlivý podklad pro sankční politiku, jejich souhrnná analýza vyžaduje náležitě kritický přístup, včetně zohlednění všech aspektů souvisejících se způsobem i účelem sběru těchto dat a jejich reálnou vypovídací hodnotou. Na základě kontinuálního sledování vývoje trestné činnosti a ukládaných sankcí je navíc možné určit, na jaké dílčí problémy či specifické podoby trestné činnosti by se měl kriminologický výzkum i celá společnost obzvlášť zaměřit.

Vnímání trestní politiky, kriminality a její prevence

Pro systém trestní justice a jeho celkovou efektivitu je nezbytné, aby se s jeho základními principy ztotožnili nejen ti, kdo jsou za jeho fungování bezprostředně odpovědní, ale také široká veřejnost. Je proto důležité zabývat se názory a postoji k různým typům sankcí, programů či jiných opatření na snižování kriminality, a to spolu se zájmem o to, jak o dané problematice informují média. Právě z nich totiž většina občanů své představy o kriminalitě a trestní politice čerpá.

Z uvedených tematických okruhů vychází 13 hlavních výzkumných úkolů na období 2024–2028:

1. Trendy kriminality a sankční politiky (2024–2028)

2. Současná podoba prevence kriminality v ČR (2024–2028)

3. Restorativní setkání obětí a pachatelů závažné kriminality v prostředí výkonu trestu odnětí svobody (2024–2025)

4. Možnosti a limity probace v procesu ukončování kriminální kariéry (2024–2025)

5. Přístup trestní justice k nebezpečným pachatelům s duševní poruchou (2024–2026)

6. Peněžitý trest v systému trestních sankcí (2025–2027)

7. Specifické aspekty výkonu trestu odnětí svobody u trvale pracovně nezařaditelných odsouzených (2025–2027)

8. Výzkum obětí trestné činnosti (VIKTI III) (2025–2028)

9. Aktuální formy kyberkriminality a její oběti (2025–2027)

10. Kriminalita a viktimizace v sociálně vyloučených lokalitách České republiky (2026–2027)

11. Probační a resocializační programy a jejich účinnost (2026–2028)

12. Tresty a trestání v perspektivě veřejnosti a médií (2026–2028)

13. Přínosy a rizika práce ve vězeňství (2026–2028)

Střednědobý plán výzkumné činnosti na období 2024–2028 a informace k jednotlivým výzkumným úkolům jsou k dispozici na našich [webových stránkách](#).

PLNĚNÍ VÝZKUMNÝCH ÚKOLŮ V ROCE 2024

V roce 2024 bylo zahájeno celkem 5 výzkumných úkolů z nového střednědobého plánu.

Trendy kriminality a trestní politiky

Cílem výzkumného úkolu je kontinuální sledování vývoje trestné činnosti a ukládaných sankcí. Data budou čerpána jak z existujících databází, tak vlastním výzkumem a sekundární analýzou dalších pramenů. Projekt navazuje na tradiční analýzy vývoje kriminality a sankční politiky, zpracovávané v IKSP dosud s roční periodicitou. Ke zvýšení aktuálnosti analyzovaných údajů budou publikovány on-line ve zkrácených intervalech včetně stručných základních komentářů k vývoji. Některé tematické okruhy, jako je např. problematika postihu právnických osob, postihu mladistvých, vývoje drogové scény, aktuální problémy sexuálně motivované kriminality, monitoring fungování tzv. otevřené věznice, vývoj organizovaného zločinu, nelegální migrace, kriminality cizinců apod., které nejsou pokryty hlavními výzkumnými projekty střednědobého plánu, budou v rámci výzkumného úkolu zpracovány formou dílčích analytických studií. V roce 2024 byla zahájena příprava a projednání nové koncepce analýzy a byly zpracovány dílčí studie k vývoji kriminality. Probíhal monitoring činnosti Otevřené věznice Jiřice, který je rovněž jednou z dílčích studií výzkumného úkolu.

Současná podoba prevence kriminality v ČR

IKSP v úzké spolupráci s Odborem prevence kriminality MV ČR a Republikovým výborem pro prevenci kriminality již dvě desetiletí provádí reprezentativní výzkumná šetření, zaměřená na vnímání nežádoucích společenských jevů. V rámci pokračování tohoto společného projektu budou

zkoumány znalosti, názory a postoje občanů zejména v oblasti stavu a vývoje trestné činnosti, pocitu ohrožení kriminalitou, preventivních opatření, hodnocení činnosti policie a dalších témat. Výzkum má potenciál poskytnout důležitou zpětnou vazbu pro tvůrce i realizátory trestní politiky a strategie prevence kriminality. Druhý výzkumný směr navazuje na provedené expertní šetření mezi manažery prevence kriminality v obcích. Na základě analýzy budou hodnoceny dopady preventivních programů na jejich uživatele a vlivy, které působí na jejich efektivitu. Pozornost se zaměří především na preventivní působení městských kamerových systémů. V roce 2024 byla provedena sekundární analýza dat z výzkumu Prevence kriminality na lokální úrovni – názory expertů z praxe; data byla mj. porovnána s výstupy obdobné výzkumné akce z roku 2007 a výsledky byly předneseny na zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality. Byla navázána komunikace a dohodnut postup s výzkumnými pracovišti Univerzity Palackého v Olomouci, se kterými bude výzkumný tým spolupracovat na subvýzkumu Účinnost městských kamerových dohledových systémů. Ve spolupráci s Odborem prevence kriminality MV ČR byla provedena revize a doplnění dotazníku veřejného mínění, který bude v roce 2025 použit pro další vlnu reprezentativního výzkumu Názory občanů na kriminalitu a její prevenci.

Restorativní setkání obětí a pachatelů závažné kriminality v prostředí výkonu trestu odnětí svobody

Restorativní programy představují jednu z alternativ k tradičně využívaným intervencím, zaměřeným na práci s pachatelem a obětí, včetně řešení následků trestného činu. Prosazování rozšíření konceptu restorativní justice je i součástí programového prohlášení Vlády ČR. Rozvoj restorativní praxe v ČR je vedle činnosti Probační a mediač-

ní služby v poslední době významně podporován prostřednictvím Strategie restorativní justice pro ČR, která si rozvoj restorativních programů, konkrétně mediace u závažné trestné činnosti ve věznicích, stanovila jako jeden z cílů. V roce 2024 byla v souladu s harmonogramem zpracována teoretická část výzkumu, vytvořeny výzkumné nástroje a zahájen sběr dat pro navazující analýzu. Cílem výzkumu je popsat, analyzovat a zhodnotit stávající praxi v ČR v oblasti restorativních postupů realizovaných společně s oběťmi a pachatelé v prostředí českých věznic. Součástí výzkumu je také zhodnocení průběhu pilotního projektu ReSet - „Restorativní setkání ve věznicích v případech trestné činnosti se závažným dopadem“, který Institut pro restorativní justici ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR zahájil v září 2023 ve třech vybraných věznicích v ČR. Program by měl mimo jiné umožnit obětem a pachatelům vyrovnat se s následky trestného činu a jeho dopady na jejich život i jejich sociální okolí a otestovat možnost realizace takových setkání v českých věznicích. Výzkum zhodnotí výše popsany pilotní projekt a stávající praxi v oblasti provádění mediace mezi obětí a pachatelem v prostředí českých věznic, čímž přispěje k dalšímu rozvoji restorativních programů v ČR.

Možnosti a limity probace v procesu ukončování kriminální kariéry (desistence)

Výzkumný úkol úzce navazuje na projekt z předchozího STDP, který formou prospektivní a longitudinální panelové studie sledoval průběh zkušební doby u vzorku osob podmíněně propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody s uloženým dohledem probačního úředníka. Díky kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod se v jeho rámci podařilo získat velké množství poznatků o významných faktorech desistence a recidivy, respektive o tom, jakým způsobem může k procesu

ukončování kriminální kariéry přispět spolupráce pachatele s probačním úředníkem. V aktuálním úkolu jsou tato data dále a podrobněji analyzována. V prvním roce řešení probíhala tematická analýza výpovědí z rozhovorů s klienty PMS, analýza zpráv probačních úředníků k průběhu jejich zkušební doby a také příprava rozsáhlé statistické analýzy panelových dat z kvantitativní části původního projektu. Současně se členové týmu věnují i studiu relevantní domácí a zahraniční literatury, která bude využita v teoretické části chystané publikace.

Přístup trestní justice k nebezpečným pachatelům s duševní poruchou

Přestože nebezpeční pachatelé s duševní poruchou, kteří se dopouští závažné kriminality, tvoří početně relativně malou skupinu, pro systém trestní justice představují značné zatížení. V roce 2024 bylo zahájeno řešení výzkumného úkolu, který v některých aspektech navazuje a zúročuje výsledky předchozích šetření. Byl sestaven projekt výzkumu, který byl projednán Oponentní radou IKSP. V souladu s harmonogramem jednotlivých výzkumných aktivit byla v úvodních fázích řešení nejprve sumarizována hlavní zjištění relevantní pro tuto problematiku, ať již z vlastních dokončených úkolů, nebo z obdobné domácí i zahraniční literatury. Byly operacionalizovány základní pojmy relevantní pro tento úkol – jako pachatel trestné činnosti s forenzně významnou duševní poruchou apod., kritéria a proměnné důležité pro analýzu dokumentů a také pro sestavení výzkumného souboru (trestní spisy soudů a státních zastupitelství).

V roce 2024 současně probíhaly některé navazující činnosti k již ukončeným výzkumným úkolům z předchozího střednědobého plánu, jako jsou závěrečné zprávy, výzkumné i publikační výstupy či odborné semináře. Informace o probíhajících i ukončených výzkumných úkolech jsou k dispozici na našich webových stránkách v sekci [Výzkumná činnost](#).

TRANSFER VÝZKUMNÝCH POZNATKŮ

Důležitou součástí činnosti IKSP byl v roce 2024 i transfer výzkumných poznatků. Prostřednictvím poznatků, které získáme z našich empirických výzkumů, se snažíme rozšiřovat poznání a pochopení širších souvislostí fenoménů trestné činnosti, jejích pachatelů a obětí, či trestní justice. Výzkumné poznatky šíříme zejména formou odborných podkladů pro činnost státních institucí a pracovních či poradních orgánů, prostřednictvím odborných monografií či jiných publikačních výstupů z realizovaných výzkumů, formou příspěvků na odborných konferencích, prezentací a panelových diskusí na workshopech IKSP, lektorskou činností na vysokých školách, nebo prostřednictvím tiskových sdělení či vystoupení v médiích.

ANALÝZY A PODKLADY ZPRACOVANÉ NA ZÁKLADĚ ZADÁNÍ MINISTERSTVA SPRAVEDLNOSTI ČR

Institut pro kriminologii a sociální prevenci poskytuje v oblasti své působnosti analytickou podporu jednotlivým pracovištím Ministerstva spravedlnosti a dalším domácím i zahraničním relevantním institucím, orgánům a organizacím v podobě připomínek, informačně-analytických podkladů, vyjádření apod. V roce 2024 jsme na základě zadání Ministerstva spravedlnosti ČR jako zřizovatele IKSP zpracovali celkem 30 oficiálních podkladů, stanovisek, připomínek, podnětů či návrhů. Přehled je řazen chronologicky.

Podklad pro vyhodnocení úkolů z „Priorit a postupů Ministerstva spravedlnosti při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže na rok 2023“, a z „Osnovy k vyhodnocení plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 za rok 2023“ (pro odbor lidských zdrojů MSp, leden)

Podklad pro účely opatření ke zvýšení vnitřní bezpečnosti státu (pro odbor trestní politiky MSp, leden)

Podklad pro účely zpracování Zprávy o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2023 za resort spravedlnosti (pro legislativní odbor MSp, leden)

Podklad k Výroční zprávě o činnosti Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí za rok 2023 za resort spravedlnosti (pro oddělení inspekce MSp, leden)

Podklad ke strategickým materiálům MSp pro účely hodnocení plnění Národního plánu obnovy (pro odbor trestní politiky MSp, únor)

Podklad pro Zprávu o vyhodnocení plnění opatření k zajištění zaměstnávání osob se zdravotním postižením – vyhodnocení plnění opatření NPPRP za rok 2023 (pro odbor rozvoje lidských zdrojů MSp, únor)

Zpracování připomínek k materiálům předložených na jednání Rady pro probaci a mediaci (pro odbor trestní politiky MSp, únor)

Stanovisko k návrhu na zřízení Rady vlády pro veřejné zdraví (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Podklad pro účely zprávy o plnění akčního plánu ke Strategii spolupráce veřejné správy s NNO za rok 2023 (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Podklad pro zahájení přípravy nových koncepcí vězeňství a probace a mediace (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Podklad k resortní informaci o naplňování Strategie romské integrace 2021–2030 v roce 2023 (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Podklad k resortní zprávě o plnění Akčního plánu Strategie sociálního začleňování 2021–2030 na roky 2021–2023, za léta 2022 a 2023 (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Příprava expertní otázky na téma problematiky trestní politiky pro potřeby pracovní skupiny „Trestní politika“ (pro odbor trestní politiky MSp, březen)

Připomínky k návrhu novely trestního zákoníku, trestního řádu a některých souvisejících předpisů (pro legislativní odbor MSp, duben)

Zpracování písemného podkladu a komentáře k pracovní verzi Národní koncepce ochranného léčení NAKOL (mezirezortní Pracovní skupina pro problematiku ochranného léčení při MSp, duben, září, listopad)

Podklad ke zpracování průběžného hodnocení aktivit Akčního plánu politiky v oblasti závislosti 2023–2025 (pro odbor trestní politiky MSp, květen)

Vyjádření k návrhu vyhlášky o výši nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody a o podrobnostech nakládání s penězi vězněných osob a osob ve výkonu zabezpečovací detence a o změně souvisejících vyhlášek (pro legislativní odbor MSp, květen)

Připomínky k návrhu na vydání zákona o správně dat a o řízeném přístupu k datům (pro odbor trestní politiky a legislativní odbor MSp, květen)

Podklad pro zaměření činnosti nového analytického útvaru ministerstva v oblasti trestní politiky (pro odbor trestní politiky MSp, květen)

Zpracování podkladů k problematice přípravy nové Koncepce vězeňství do roku 2035 - problematické okruhy v oblasti odborného zacházení s odsouzenými z pohledu výsledků výzkumných projektů IKSP (pro odbor trestní politiky MSp, květen)

Zpracování námětů ke zmapování možností využití informačního systému RT (resp. statistického modulu) pro analytické a výzkumné potřeby MSp a IKSP (pro Rejstřík trestů, červen)

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (pro legislativní odbor MSp, červenec)

Podklady pro kulatý stůl na téma vězeňství, pořádaný prezidentem republiky - připomínky k souhrnu doporučení odborníků a účastníků (pro odbor trestní politiky MSp, srpen)

Zpracování připomínek k návrhu Registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů (pro odbor trestní politiky MSp, srpen)

Podklad pro účely doplnění plánu legislativních prací MPSV za účelem zkvalitnění právní úpravy institutu sociálního kurátora a tzv. bezpečného propouštění z výkonu trestu odnětí svobody (pro náměstka ministra spravedlnosti, září)

Zpracování podkladů na jednání MSp a MPSV k problematice nastavení vzájemné spolupráce v rámci sociální práce s odsouzenými. Podklad shrnul poznatky z expertního šetření mezi sociálními kurátory k problematice jejich činnosti při realizaci podmíněného propuštění (pro odbor trestní politiky MSp, říjen)

Podklad k nové Národní strategii kybernetické bezpečnosti (pro manažera kybernetické bezpečnosti, říjen)

Připomínky k návrhu materiálu Trestní politika České republiky (pro odbor trestní politiky MSp, listopad)

Připomínky podkladových materiálů připravených pro posouzení přípravným výborem k nové Koncepti vězeňství do roku 2035 a k nové Koncepti probace a mediaci do roku 2035 (pro odbor trestní politiky MSp, listopad–prosinec)

Podklad k Výroční zprávě o činnosti Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí za rok 2024 za resort spravedlnosti (pro odbor trestní politiky MSp, prosinec)

ANALÝZY A PODKLADY ZPRACOVANÉ NA ŽÁDOST DALŠÍCH SUBJEKTŮ

V roce 2024 jsme na základě zadání dalších domácích i zahraničních relevantních institucí, orgánů a organizací zpracovali celkem 34 oficiálních podkladů, stanovisek, připomínek, podnětů či návrhů. Přehled je řazen chronologicky.

Zpracovávání připomínek k rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR – judikátům. V roce 2024 bylo IKSP 6x požádáno o vyjádření připomínek k rozhodnutím, navrhovaným k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek – trestní část. Ve všech případech byly zaslány písemné komentáře k vybraným rozhodnutím, které se týkaly právních otázek, věcného obsahu z kriminologického úhlu pohledu i jazykové úpravy. Připomínkováno bylo celkem 71 rozhodnutí (pro Trestní kolegium Nejvyššího soudu, kontinuální činnost v průběhu roku 2024)

Podklad ke Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2023 (pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, leden)

Podklad pro Zprávu o plnění Strategie rovnosti žen a mužů v ČR na léta 2021–2030 – informace o výzkumné činnosti IKSP (pro Úřad vlády ČR, zmocněnkyni pro lidská práva, leden)

Zpracování souhrnné „Analýzy ukládání trestů a jiných trestněprávních opatření v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí“ v rámci plnění úkolu uvedeného ve Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 (pro Úřad vlády ČR, leden)

Zpracování návrhu informací z výzkumů IKSP k projednání na Republikovém výboru pro prevenci kriminality 2024 (pro odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, leden)

Podklady za IKSP ke Zprávě o extremismu a předsudečném násilí za rok 2024 (pro Ministerstvo vnitra ČR, leden)

Zpracování anglického summary projektu VIKTI II pro potřeby prezentace v rámci Evropské sítě prevence kriminality EUCPN (pro Ministerstvo vnitra ČR, leden)

Účast v hodnotící komisi při Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR – posuzování projektů podaných do dotačního řízení v dotačních oblastech, zaměřených na projekty informační a výzkumné (pro Úřad vlády ČR, leden a listopad)

Zpracování podkladů k naplňování indikátorů v Akčním plánu Strategie sociálního začleňování 2021–2023 (pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, únor)

Připomínky k návrhu Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2023 (pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, březen)

Expertní dotazníkové šetření „Nadužívání trestního řízení při uplatňování soukromoprávních nároků“ (pro Pracovní komisi k posílení důvěry ve fungování justice, zřízenou ministrem pro legislativu, duben)

Podklad pro vyhodnocení Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 (pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, květen)

Podklad k hodnocení plnění Strategie prevence kriminality v letech 2022–2023 (pro odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, květen)

Připomínky ke Zprávě o stavu obchodování s lidmi v ČR za rok 2023 (pro odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, červen)

Příprava a zpracování statistických dat pro The European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics. Výzkum probíhá celoevropsky, nyní pod hlavičkou Univerzity v Lausanne, Švýcarsko. Formou obsáhlého unifikovaného dotazníku jsou shromažďována data o kriminalitě a dalších oblastech trestní justice za evropské státy vždy v pětiletých cyklech. IKSP plní roli národního korespondenta za Českou republiku, data kompletuje a verifikuje a poskytuje vysvětlující komentáře. V roce 2024 probíhaly konzultace k publikování předběžné verze 7. edice The European Sourcebook, jejíž plná verze by měla být vydána na počátku roku 2025.

Vyjádření k revizi kapitoly B – Anticikanismus - Strategie romské integrace 2021–2030 (pro Úřad vlády ČR, červenec)

Podklad pro účely vyhodnocení reakce státu na útok na FF UK (pro 1. místopředsedu vlády a ministra vnitra, srpen)

Vypracování zprávy o implementaci projektu „Systém sběru a vykazování dat o aplikaci institutů ochranného léčení a zabezpečovací detence v ČR“, řešeného v rámci Programu bezpečnostního výzkumu MV ČR 2015–2022, v postprojektovém období (pro Ministerstvo vnitra ČR, září)

Vypracování zprávy o implementaci projektu „Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky“, řešeného v rámci Programu bezpečnostního výzkumu MV ČR 2015–2022, v postprojektovém období (pro Ministerstvo vnitra ČR, září)

Vyjádření ke studii „Penologická recidiva, gender a další kriminologická data pro ČR“ od organizace České priority (pro náměstka Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR, říjen)

Podklad a připomínky k hodnocení plnění Koncepce boje s organizovaným zločinem 2018–2023 (pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, říjen)

Připomínky k Metodice evaluace projektů a programů prevence kriminality (pro odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, říjen)

Vypracování písemných podkladů pro standardizované využití diagnostického nástroje PICTS-cz (pro Vězeňskou službu ČR, Věznici Karviná, říjen)

Připomínky k materiálu Asociace organizací v oblasti vězeňství k problematice trestní politiky „Trestní politika, vězeňství a reintegrace po výkonu trestu“ (na žádost neziskové organizace RUBIKON Centrum, říjen)

Podklad k přípravě nové Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2030 (pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, listopad)

Vyjádření k možnostem a limitům posuzování a hodnocení možnosti resocializace osoby obviněné v trestní věci (pro Městský soud v Praze, listopad)

Zpracování podpůrných podkladů pro vybrané výsledky výzkumné činnosti IKSP za rok 2023 do systému SKV (Sběr kvalitních výsledků) – webová aplikace určená pro sběr a hodnocení výzkumných výsledků (pro Radu vlády pro výzkum, vývoj a inovace, listopad)

Připomínky k materiálu zmocněnkyně vlády pro lidská práva – návrh Doporučení v boji proti předsudečnému násilí a nenávistným projevům (pro Úřad vlády ČR, prosinec)

Připomínky k návrhu Metodiky hodnocení výzkumných organizací 2025+. Výsledky byly shrnuty ve zprávě, která je podkladem pro Meziresortní koncepci podpory a rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR pro období 2025+ (pro odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra ČR, prosinec)

PREZENTACE VÝZKUMNÝCH POZNATKŮ NA ODBORNÝCH AKCÍCH

V roce 2024 jsme uspořádali dva odborné workshopy, které se setkaly s velkým zájmem i ohlasem. Naši pracovníci vystoupili s celkem 48 příspěvky na odborných akcích v ČR a 19 příspěvky na odborných akcích v zahraničí.

Odborné workshopy a akce IKSP

Dne 17. října 2024 proběhl v Praze Na Květnici odborný workshop s názvem **„Děti mladší patnácti let v systému soudnictví ve věcech mládeže“**, na kterém byly představeny výsledky tříletého výzkumného projektu IKSP. Na workshopu byly prezentovány i trendy v násilné kriminalitě dětí mladších 15 let a témata související s hranicí trestní odpovědnosti, která byla rovněž obsahem výzkumu. Workshopu se zúčastnila téměř stovka účastníků z řad soudců, státních zástupců, pracovníků Probační a mediační služby, OSPOD a dalších odborníků. Společná diskuse přinesla řadu zajímavých podnětů pro rozvoj spolupráce zapojených aktérů v rámci soudnictví ve věcech mládeže.

Druhý z workshopů **„(Re)integrace osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody: na cestě mezi dvěma světy“** se uskutečnil na stejném místě dne 13. listopadu 2024. Byly na něm představeny nejnovější výzkumné poznatky o re-integraci osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody. Workshopu se zúčastnilo několik desítek odborníků a zástupců institucí z praxe, kteří diskutovali problematické oblasti a témata, které s reintegrací souvisejí. V závěru pak proběhl otevřený diskusní panel. Nově zvolený formát konceptuálního workshopu se osvědčil a setkal se s řadou pozitivních ohlasů. Na tento koncept navážeme i v roce 2025.

Oba workshopy se setkaly s velkým zájmem, převyšujícím jejich kapacitu. Pozitivní byly rovněž následné ohlasy - obě akce přinesly řadu zajímavých podnětů pro další rozvoj spolupráce zainteresovaných subjektů. Ke každému z workshopů byla vydána tisková zpráva a zaznamenaly několik ohlasů v médiích.

V únoru 2024 se v rámci ukončeného projektu „Kriminologický výzkum pachatelů a obětí domácího a genderově podmíněného násilí“ uskutečnila poslední plánovaná panelová diskuse českých expertů v oblasti zacházení s původci domácího násilí. Tématem diskuse bylo propojení a spolupráce orgánů či institucí, které v praxi mohou původcům domácího násilí uložit povinnost podrobit se terapeutickému programu, popř. mu takový program doporučit, a organizací, které tyto programy poskytují. Cílem diskuse bylo dotvoření návrhu informačního letáku za účelem přenosu základních aktuálních informací o možnostech a nabídce terapeutických programů v ČR.

V prosinci se uskutečnilo tradiční Setkání kriminologů a spolupracovníků IKSP, na kterém byla odborná část věnována aktuálnímu úsilí o oficiální formulaci principů trestní politiky v ČR.

Účast na odborných akcích v ČR

V roce 2024 naši pracovníci vystoupili s celkem 48 příspěvky na odborných akcích v České republice. Patřila mezi ně například pravidelná zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality, odborné konference, diskuse v rámci kulatých stolů a expertních panelů, odborné semináře a workshopy. Každoroční tradiční akcí byly Kriminologické dny (19. – 21. června v Plzni), pořádané Českou kriminologickou společností, kde jsme prezentovali celkem 10 odborných

příspěvků a Konference Sekce sociální patologie (17. – 19. dubna v Jablonném nad Orlicí), které jsme se zúčastnili se 7 příspěvky. Přehled aktivních účastí na odborných akcích v ČR v roce 2024 je k dispozici na našich [webových stránkách](#).

Účast na odborných akcích v zahraničí

Zahraniční odborné akce, kterých se účastníme, jsou vybírány zejména s ohledem na jejich význam pro aktuálně řešená či dlouhodobě sledovaná výzkumná témata IKSP, na jejich odbornou úroveň a v neposlední řadě i na finanční možnosti IKSP. Podmínkou účasti na akci je aktivní prezentace výsledků naší výzkumné činnosti a oboru kriminologie a resortu spravedlnosti v ČR. V roce 2024 jsme na odborných zahraničních akcích vystoupili s celkem 19 příspěvky.

Ve dnech 11. – 14. září jsme se v Bukurešti zúčastnili nejvýznamnější evropské kriminologické akce EUROCRIM. Přednesli jsme zde celkem 5 odborných příspěvků z oblastí viktimologie, cyberkriminality, domácího násilí, drogové kriminality a reintegrace a přípravy na propuštění. Mezi další významné odborné akce, na kterých jsme v roce 2024 vystoupili, patřila červencová konference Britské kriminologické společnosti v Glasgow, kde jsme prezentovali výsledky výzkumu viktimizace a kriminality v sociálně vyloučených lokalitách. V říjnu jsme na pozvání organizátorů měli možnost prezentovat výsledky našeho kontinuálního výzkumu v oblasti drogové kriminality na největší světové odborné konferenci o závislostech v Lisabonu. V listopadu jsme měli své zastoupení na prestižní konferenci Americké kriminologické společnosti (ASC) v San Franciscu, kde kolegyně prezentovala dva příspěvky na téma výzkumu v sociálně vyloučených lokalitách a vězeňských nápravných programů. K prezentovaným tématům na zahraničních odborných akcích

patřila také například diferenciaci odsouzených ve věznicích v ČR, elektronický monitoring a další výsledky z naší výzkumné činnosti. Přehled aktivních účastí na odborných akcích v zahraničí v roce 2024 je k dispozici na našich [webových stránkách](#).

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

S poznatky, doporučeními a závěry vycházejícími z odborné činnosti IKSP, se mohou seznámit odborníci i široká veřejnost. Ve své vlastní edici vydáváme výzkumné monografie a další odborné texty, které jsou volně přístupné na našich webových stránkách. Vybrané výsledky výzkumů pravidelně publikujeme v relevantních odborných časopisech českých i zahraničních, sbornících, kapitolách odborných knih, učebnicích nebo bulletiních.

Ediční řady

V ediční řadě STUDIE publikujeme výsledky z vlastní výzkumné činnosti IKSP v oblasti kriminologie a trestní justice. Publikace jsou primárně určeny hlavním uživatelům výsledků výzkumné činnosti Institutu, tedy především relevantním státním institucím, ale i širší odborné a laické veřejnosti. A to prostřednictvím knihoven, knihoven vybraných vysokých škol a vědeckých institucí, či [webových stránek IKSP](#), kde je možné si publikace stáhnout.

V roce 2024 byla v ediční řadě STUDIE vydána monografie „Děti mladší patnácti let v systému soudnictví ve věcech mládeže“ autorky Jany Hulmákové a kol. Publikace je zaměřena na aktuální problémy zacházení s dětmi mladšími patnácti let, které se dopustily činu jinak trestného v systému soudnictví ve věcech mládeže v ČR. Pozornost je věnována odborné diskusi o aktuálních

problémech v této oblasti, a to zejména tomu, do jaké míry jsou dodržovány základní zásady zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

V návaznosti na dokončené výzkumy v loňském roce probíhala příprava dalších publikací, které budou vydány v roce 2025. Vedle ediční řady STUDIE mohou čtenáři využívat publikace z ediční řady PRAMENY, ve které v uplynulých letech vycházely překlady zahraničních právních norem, mezinárodních dokumentů, ale i zajímavých zahraničních výzkumných studií, případně dalších významných kriminologických a právních materiálů. V roce 2024 jsme pak připravili koncept pro novou ediční řadu KONTEXTY, která bude platformou pro online publikování především původních textů, které vychází z výzkumných a analytických studií realizovaných v IKSP, z oblasti kriminologie, penologie, práva, sociologie, forenzní psychologie a příbuzných odvětví. Čtenářům tato ediční řada nabídne nejen výzkumné poznatky ve formě tematicky ucelených textů, analytických komentářů, ale i kratších reportů z ukončených výzkumů, které nabízejí aktuální či významná zjištění.

Další publikační činnost pracovníků IKSP

Výsledky z naší výzkumné činnosti jsme v roce 2024 prezentovali také prostřednictvím příspěvků zveřejňovaných v českých či zahraničních odborných časopisech, monografiích, učebnicích nebo sbornících. Články našich pracovníků byly zveřejněny např. v International Criminal Justice Review, Security Journal nebo Australian Crime Prevention Council's Bulletin. Pravidelně publikujeme v časopisech Česká kriminologie nebo Trestní právo. Vyšla kniha „Kouzlo desistence: jak se napravují pachatelé v Čechách“ a také aktualizované vydání publikace „Úvod do kriminologie“, jejichž autorem je náš výzkumný pracovník.

Aktuální přehled naší publikační činnosti je zveřejněn na našich webových stránkách v sekcích [Publikované články](#) a [Ostatní publikační činnost](#).

ČINNOST V ODBORNÝCH SPOLEČNOSTECH A ORGÁNECH

Poznatky z vědecké činnosti IKSP uplatňujeme také formou působení našich zástupců v řadě odborných, pracovních a poradních orgánů v oblasti trestní, sankční a bezpečnostní politiky, jakož i v odborných společnostech, včetně mezinárodních. Praktické využívání poznatků z výzkumů IKSP pro účely orgánů činných v trestním řízení probíhá též prostřednictvím působení výzkumné pracovnice IKSP jako soudní znalkyně se specializací kriminální psychologie. V roce 2024 jsme měli své zastoupení v těchto pracovních orgánech a odborných společnostech:

Ministerstvo spravedlnosti ČR

- Komise pro nový trestní řád
- Komise pro výběr projektů předložených v rámci dotačního řízení Ministerstva spravedlnosti v oblasti pomoci obětem trestné činnosti
- Komise pro výběr projektů předložených v rámci dotačního řízení Ministerstva spravedlnosti v oblasti rozvoje probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele
- Odborný panel k problematice obětí trestných činů
- Platforma pro spolupráci v oblasti vězeňství a alternativních trestů
- Poradní sbor ministra spravedlnosti pro psychiatrii, sexuologii a psychologii

- Pracovní skupina k rovným příležitostem pro ženy a muže v resortu justice
- Pracovní skupina k ochrannému léčení
- Pracovní skupina pro trestní politiku
- Pracovní skupina pro problematiku ochranného léčení
- Přípravný výbor pro přípravu Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2035
- Přípravný výbor pro přípravu Koncepce vězeňství do roku 2035
- Rada pro probaci a mediaci

Ministerstvo vnitra ČR

- Meziresortní koordinační skupina pro oblast boje proti obchodování s lidmi
- Meziresortní pracovní skupina k rozšíření dostupnosti statistických dat o kriminalitě a propojení statistik kriminality
- Pracovní skupina k systému včasné intervence

Další ministerstva a Úřad vlády ČR

- Expertní skupina Úřadu vlády k dekriminalizaci drogové politiky
- Hodnotící komise pro dotační řízení Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR pro oblast „Informace, výzkum, hodnocení“
- Pracovní komise ministra pro legislativu a předsedy Legislativní rady vlády k posílení důvěry ve fungování justice
- Pracovní skupina k předsudečnému násilí a nenávistným projevům při Úřadu vlády ČR, zřízena zmocněnkyní pro lidská práva
- Pracovní skupina Ministerstva zdravotnictví k problematice péče o pacienty s nařízeným ochranným léčením

- Pracovní skupina pro efektivní trestní justici (poradní orgán zmocněnkyně pro lidská práva)
- Pracovní skupina Úřadu vlády k podpoře obětí předsudečného násilí
- Republikový výbor pro prevenci kriminality
- Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (stálý poradní orgán Rady vlády pro rovnost žen a mužů)

Redakční a vědecké rady

- časopis Adiktologie v preventivní a léčebné praxi
- časopis Archives of Criminology (zřizovatel Polská akademie věd)
- časopis Bezpečnostní teorie a praxe (zřizovatel Policejní akademie ČR)
- časopis Kriminalistika (zřizovatel Ministerstvo vnitra ČR)
- European Journal of Probation
- Fakulta bezpečnostně právní Policejní akademie ČR, vědecká rada
- The European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics

Odborné společnosti a další instituce

- Asociace forenzních psychologů Čech, Moravy a Slezska
- Asociace organizací působících ve vězeňství
- Association internationale de droit pénal (AIDP – Mezinárodní společnost pro trestní právo)
- ATJ Networking (Access to Justice for prisoners)
- Česká kriminologická společnost
- Česká národní skupina Mezinárodní skupiny pro trestní právo (AIDP)

- Česká sociologická společnost
- Empirical Research on Sentencing (ERoS)
- European Society for Social Drug Research
- European Working Group on Organisational Crime (EUROC)
- Expertní skupina RESCALED ČR
- Meziresortní pracovní skupina pro implementaci Mezinárodní klasifikace trestných činů pro statistické účely (ICCS) v České republice, koordinátor Český statistický úřad
- Komise prevence Praha 7, zřizovatel MÚ Praha 7
- mezinárodní síť The International Reflection Group
- Mezinárodní vězeňské společenství
- Platforma českých expertů projektu Sexuální a mravnostní činy: forenzní posuzování rizika – SEMAFOR
- Pracovní skupina „Data trestněprávního sektoru“ Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti
- Rada Ceny adiktologie
- The Colloquium Group on Cross-border Crime in Europe

MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE A PR

Důležitým aspektem naší činnosti je možnost volného přístupu k našim poznatkům, zohledňující politiku tzv. otevřených dat. V roce 2024 jsme kladli důraz na větší intenzitu zveřejňování a šíření výsledků naší výzkumné činnosti a aktuálních otázek a témat. V říjnu 2024 v té souvislosti nastoupila na nově vytvořenou pozici specialisty pro transfer výzkumných poznatků (0,5 úvazek) kolegyně, jejímž úkolem je zejména příprava nových formátů zveřejňování a šíření výsledků naší výzkumné činnosti a komunikace s médii a veřejností.

Díky možnostem nových webových stránek a jejich nové struktury jsme v loňském roce zveřej-

ňovali výsledky výzkumné činnosti a informace o našich aktivitách v širší a uživatelsky příjemnější podobě. Obměnili jsme dosavadní podobu našich tradičních ročních analýz trendů kriminality v ČR. Jednotlivé odborné analýzy a komentáře k trendům a vývoji kriminality a sankční politiky jsme dosud publikovali každoročně v jedné souhrnné monografii, aktuálně jsou jednotlivé kapitoly původního formátu zveřejňovány průběžně a samostatně. Cílem je uživatelské vylepšení, efektivnější využití potenciálu jednotlivých kapitol a plánované zvýšení aktuálnosti analyzovaných údajů. Informace a aktuality z naší činnosti zveřejňujeme pravidelně i na sociální síti Facebook.

I v roce 2024 jsme se snažili o proaktivní komunikační strategii, která je zaměřena na zveřejňování výzkumných poznatků prostřednictvím médií a tiskových zpráv, které vydáváme k důležitým událostem a tématům. Pracovníci IKSP se vyjadřují k aktuálním otázkám z oblasti kriminologie, trestní justice, vězeňství apod. Zároveň jsme poskytovali komentáře médiím, která se na IKSP obracejí jako na odborníky k daným tématům.

Tiskové zprávy a vybrané články a vyjádření pro média jsou k dispozici na našich webových stránkách v sekci [Média](#).

PŘEDNÁŠKOVÁ, PEDAGOGICKÁ A LEKTORSKÁ ČINNOST

IKSP se pedagogickou a lektorskou činností podílí na přípravě budoucích odborníků v oblasti trestní justice a prevence sociálně patologických jevů. Tato činnost zahrnuje zejména výuku odborných předmětů, vedení bakalářských a diplomových prací, oponentní posudky, členství v odborných komisích u zkoušek a obhajob, přednášky, kurzy a školení.

V roce 2024 touto formou působili naši pracovníci na těchto vysokých školách:

Právnická fakulta Univerzity
Karlovy, katedra trestního práva

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy,
katedra sociální práce a katedra sociologie

Fakulta humanitních studií
Univerzity Karlovy, katedra
Studia občanské společnosti

Fakulta sociálních věd Univerzity
Karlovy, katedra sociologie

Policejní akademie České republiky,
katedra kriminologie

Fakulta sociálních studií,
Ostravská univerzita

Fakulta sociálně ekonomická, Univerzita
Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

AMBIS vysoká škola, a. s., katedra
bezpečnostního managementu

Součástí pedagogické a lektorské činnosti v roce 2024 byly i přednášky a školení pro další subjekty, jako je Justiční akademie, Policejní prezidium ČR či neziskové organizace. Kromě přímého výkonu pedagogické a lektorské činnosti dlouhodobě spolupracujeme i s dalšími vzdělávacími institucemi v relevantních oborech, jako jsou Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Akadémia policajného zboru v Bratislavě, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě aj.

IKSP také umožňuje odborné stáže studentům vysokých škol, případně absolventům relevantních studijních programů za účelem seznámení se s možnostmi aplikovaného kriminologického výzkumu. Stážisté mohou být zapojeni do právě probíhajících výzkumných úkolů, jsou jim poskytovány konzultace a zprostředkovány návštěvy vybraných odborníků či pracovišť dle předmětu jejich zájmu.

KONZULTAČNÍ A RECENZNÍ ČINNOST

I v roce 2024 se naši pracovníci věnovali odborným konzultačním a recenzním činnostem. Jednalo se například o recenzní posudky na odborné články, posudky a konzultace k projektům, metodikám a dalším odborným materiálům, hodnocení žádostí pro účely dotačního řízení v relevantních oblastech, ústní i písemné konzultace k daným problematikám pro organizace i jednotlivce z řad odborníků, pedagogů a studentů. Výzkumná pracovnice IKSP, působící jako soudní znalkyně se specializací kriminální psychologie, připravovala znalecké posudky v trestních věcech.

KONTAKTY



Ředitel IKSP

JUDr. Petr Zeman, Ph.D.

+420 257 104 404

pzeman@iksp.justice.cz

Tajemník IKSP

Mgr. Jan Rozum

+420 257 104 402

jrozum@iksp.justice.cz

Vedoucí výzkumné skupiny

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.

+420 257 104 510

jtomasek@iksp.justice.cz

Vedoucí ekonomického úseku

Mgr. Bc. Kateřina Juricová

+420 257 104 503

kjuricova@iksp.justice.cz

Sekretariát

Lucie Černá

+420 257 104 404

lcerna@iksp.justice.cz

Média a PR

Mgr. Kristýna Makovcová

+420 606 558 436

kmakovcova@iksp.justice.cz

Výzkumná skupina

Mgr. Eva Biedermanová

PhDr. Šárka Blatníková

JUDr. Simona Diblíková

PhDr. Lucie Háková, Ph.D.

Mgr. Jakub Holas, Ph.D.

JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D.

Mgr. Kateřina Kudrlová, Ph.D.

Mgr. Viktorie Paloušová

Mgr. Hana Přesličková

Mgr. et Mgr. Tereza Raszková

JUDr. Michaela Roubalová, Ph.D.

Mgr. Jan Rozum

PhDr. Miroslav Scheinost

Mgr. Michal Špejra, LL.M.

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.

Mgr. Jiří Vlach

JUDr. Petr Zeman, Ph.D.

Mgr. Petra Zhřivalová, Ph.D.

Ekonomický úsek

Mgr. Bc. Kateřina Juricová

Ilona Lněničková

Ing. Jana Mrázová

Hana Schanielová

Vědecká rada IKSP

Vědecká rada je poradním sborem ředitele Institutu. Je složená z externích odborníků z teorie i praxe relevantních oborů a jejím úkolem je projednávat zásadní otázky činnosti a vědeckého rozvoje Institutu, včetně střednědobých plánů výzkumné činnosti, a vyjadřovat se k odborným poznatkům a doporučením pro praxi.

Předseda Vědecké rady IKSP

JUDr. Miroslav Růžička, Ph.D.

(Nejvyšší státní zastupitelství)

Členové Vědecké rady IKSP

prof. Michael Benes

(emeritní profesor RMIT Melbourne)

PhDr. Hedvika Boukalová, Ph.D.

(Policejní prezidium, Filozofická fakulta UK)

doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

(Filozofická fakulta UK)

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

(Právnická fakulta UK)

prof. JUDr. Věra Kalvodová, Dr.

(Právnická fakulta Masarykovy univerzity)

prof. JUDr. Vladimír Kratochvíl, CSc.

(Právnická fakulta Masarykovy univerzity)

prof. PhDr. Gabriela Lubelcová, CSc.

(Filozofická fakulta UK Bratislava)

prof. JUDr. Jan Musil, CSc.

(emeritní soudce Ústavního soudu ČR)

JUDr. František Púry, Ph.D.

(předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR)

prof. JUDr. Helena Válková, CSc.

(Filozofická fakulta UK)

doc. JUDr. Ivana Zoubková, CSc.

(Policejní akademie ČR)

Čestní členové

prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc.

(Právnická fakulta UK)

JUDr. Stanislav Rizman

(emeritní předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR)

S | Nebezpečnost a násilí ve vězeňském prostředí

S | Regionální kriminalita a její odraz v kvalitě života obyvatel

S | Regionální kriminalita a její odraz v kvalitě života obyvatel

S | Efektivita trestní politiky z pohledu recidivy

S | Zaměstnání jako faktor desistence

S | Zaměstnání jako faktor desistence

S | Zaměstnání jako faktor desistence

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

Náměstí 14. října 801/12

150 00 Praha 5

Telefon: +420 257 10 4404

Datová schránka: ifi6zut

Email: iksp@iksp.justice.cz

Web: www.iksp.cz

Facebook: www.facebook.com/kriminologie

